

Voltooid deelwoord: voltooid tegenwoordige tijd (v.t.t) =perfectum

1. Wanneer gebruik je de voltooid tegenwoordige tijd?

De voltooid tegenwoordige tijd gebruik je voor iets in het verleden dat afgelopen of klaar is. Vaak gaat het om eenmalige of kortdurende gebeurtenissen.

Bijvoorbeeld:

Ik heb gisteren pizza gegeten.

In dagelijkse gesprekken over (recent) verleden is het beter om voltooid deelwoord te gebruiken dan de verleden tijd vorm:

Voorbeelden:

Wat heb je gisteren gedaan? Dus niet: Wat deed je gisteren?

Ik ben thuisgebleven en heb tv gekeken. Dus niet: Ik bleef thuis en keek tv.

2. Hoe maak je de voltooid tegenwoordige tijd?

Bij werkwoorden die beginnen met het voorvoegsel *be-*, *ge-*, *her-*, *er-*, *ont-* of *ver-* komt bij het voltooid deelwoord geen *ge-* voor de stam.

Bijvoorbeeld: bij het werkwoord *herhalen* is het voltooid deelwoord: *herhaald*.

Een voltooid deelwoord begint vaak met *be-*, *ge-*, *ver-* of *ont-*.

Een voltooid deelwoord eindigt op:

-en

-d

-t

Ook hier geldt: is het werkwoord **zwak of sterk**?

Als je niet weet of het voltooid deelwoord op een *t* of een *d* eindigt dan kun je het langer maken (in de vorm van de verleden tijd).

Dus: *gerend*, want *rende*.

Uiteraard kun je ook 't kofschip (x) gebruiken :

1. Werkwoorden die eindigen op *-chen*, *-ken*, *-pen*, *-sen*, *-ten* (medeklinkers 't kofschip (x)):
ge+stam+t
Voorbeelden: *gemaakt*, *gefietst*
2. Alle andere werkwoorden krijgen: *ge+stam+d*

Let op:

1. werkwoorden met *-ven* krijgen *-fd*: *beven-beefde-gebeefd*
2. werkwoorden met *-zen* krijgen *-sd*: *vrezen-vreesde-gevreesd*
3. werkwoorden die beginnen met *be-, er-, ge-, her-, mis-, ver-, en ont-* krijgen **geen ge-** bij het voltooid deelwoord:

Voorbeelden:

Hoe laat is het feest begonnen.

Hij heeft beloofd om op tijd te komen.

Zijn werkgever heeft zijn reiskosten vergoed.

Wat is er vandaag gebeurd?

Ik heb het al eens herhaald.

De cake is helemaal mislukt.

Sorry, maar ik ben je naam vergeten.

Ik heb om half 8 ontbeten.

Op vakantie heeft zij haar partner ontmoet.

onderzoeken: De dokter heeft me onderzocht.

voorspellen: Het slechte weer was niet voorspeld.

3. Wanneer gebruik je 'hebben' en wanneer 'zijn' bij het voltooid deelwoord?

- Van veruit de meeste werkwoorden wordt de voltooid tijd met *hebben* gemaakt: hij heeft *gegeten*, hij heeft *gesproken*.
- Van de volgende werkwoorden wordt de voltooid tijd met *zijn* gemaakt:
De werkwoorden *blijven* en *zijn*. (hij is *gebleven*, hij is *geweest*);
De werkwoorden, die een verandering van situatie aangeven: *ervóór* was de situatie anders dan erna.
Bijvoorbeeld:
beginnen - het is *begonnen*
opstaan - ik ben *opgestaan*
en ook: *worden, gebeuren, komen, gaan, sterven, slagen, stoppen, eindigen, veranderen, trouwen, slagen, zakken, stijgen, dalen*.
- Van de volgende woorden wordt het voltooid deelwoord soms met *hebben* en soms met *zijn* gemaakt:
De werkwoorden die een beweging aangeven: *lopen, wandelen, fietsen, rijden, zwemmen, varen, springen*.
Zijn wordt gebruikt als de richting van de beweging ook genoemd wordt (waar naartoe?).
Voorbeeld: Hij *is naar het park* gewandeld.
Hebben wordt gebruikt als de beweging niet duidelijk ergens naartoe gaat.
Bijvoorbeeld: Hij heeft een uurtje gewandeld. Of: Hij heeft in het park gewandeld.